

Vájislách – Menedék Lábánnál

Vájislách Hetiszakasz tartalma וישלח

Szakaszunkban — Vájislách (1Mózes 32:4–36:43.) — Jákob és népes családja úton van hazafelé. Útközben találkozik fivérével, Ézsauval, és egy drámai jelenetben kibékülnek, majd végleg elválnak útjaik. Útközben, hazafelé idős apjához, Izsákhhoz Kánaánba — történik a kínos epizód Schemben, ahol a helyi törzsfőnök fia megerősokolja Jákob egyetlen lányát, Dinát, kinek két fivére, Simon és Lévi véres bosszút áll a helyi lakosságon. A szakasz Benjámín születésével és Ráchel halálával, valamint Ézsau és Edom nemzetségeinek és korabeli királyainak felsorolásával végződik.

Jákob 20 évi cháráni tartózkodást követően visszatér a Szentföldre, és angyali követeket küld Ézsauhoz, a kibékülés reményében. Hírnökei azonban, visszatérvén, azt jelentik, hogy bátyja 400 felfegyverzett emberével harcra készen közeledik. Jákob felkészül hát a harcra, imádkozik, és Ézsauinak hatalmas (több száz juhból és másféle lábasjószágából álló) ajándékot küld, hogy kiengesztelje. — 1Mózes 32:4–23.

Aznap éjjel **Jákob** átviszi családját és jószágát a **Jábok** folyón; ő azonban hátramarad, és találkozik egy angyallal, aki **Ézsau** szellemét testesíti meg, és akivel hajnal hasadtáig tusakodik. **Jákobnak** kificomodik a csípője, de győzelmet arat a mennyei teremtmény felett, aki az **Izrael** nevet adományozza neki; a név jelentése: „aki győzedelmeskedik az isteni felett”. — 1Mózes 32:5–32.

Jákob és **Ézsau** találkoznak, megölelik, megcsókolják egymást, de aztán elválnak útjaik. **Jákob** megvásárol egy telket **Schem** közelében, melynek fejedelme – akit szintén **Schemnek** neveznek – elrabolja és meggyalázza **Jákob** lányát, **Dinát**. A lány bátyjai, **Simon** és

Lévi, miután csellel ráveszik a város férfi lakosait, hogy metéltessék körül magukat, a harmadik napon, amikor legkínzóbb a fájdalom, bosszúból lemészárolják a város összes férfiját. — 1Mózes 33–34.

Jákob tovább utazik. **Ráchel** belehal második fiának, **Benjáminnak** a szülésébe, és egy út menti sírba temetik el, **Betlehem** közelében. **Reuvén** elveszti elsőszülöttségi jogát, mert beavatkozik abba, hogy atyja ágyasa, és nem **Lea** sátrába költözik. **Jákob** megérkezik **Hebronba** atyjához, **Izsákhhoz**, aki **180 éves** korában megtér őseihez (**Rebeka** már **Jákob** megérkezte előtt elhunyt). — 1Mózes 35.

A hetiszakasz **Ézsau** feleségeinek, gyermekeinek és unokáinak részletes számbavételével fejeződik be, valamint **Széir** népének – akik között **Ézsau** megtelepedett – genealógiájával. — 1Mózes 36.

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Chaim Shaul Glitzenstein: Vásárolj antikot, de magad ne légy antik

A világban szokás antik bútorokat árulni, sőt, még hamisított antik bútorokat is. Olyan bútorokat, amit eleve antiknak gyártanak, és lekapargatják, be is piszkolják őket a gyártás befejező részeként. A gyártók teljesen új szerszámokat vonnak be réz-rozsda bevonattal, hogy antik szerszámokká változtassák őket. Millió dolláros házak épülnek azért, hogy „karakterük” legyen. Ha nincs saját antik tárgya, vegyen csak néhányat! Minél öregebb és kopottabb annál jobb! Ez egy pillanat a régi szép időkből – a régi jó!

Minden régi jó, kivéve a régi embereket, ahogy mondani szokták: az öregeket. Az ember nem dicsekszik azzal, hogy már az aranykorában van. És ebben senki nem hibás jobban, mint maguk az öregek. Úgy öltözködnek, mint a huszonévesek, beszédükben megpróbálják a legújabb szleng kifejezéseket használni, még a plasztikai sebész kése alá is befekszenek, hogy eltüntessék az öregedés jeleit a testükről. Ha emberekről van szó – a fiatalság az uralkodó trend. A fiatalság kergetésének jó oka van. A fiatalság gyönyörű. A fiatalság azt jelenti: ragyogás, nevetés, izgalom, sugárzás. És az öregedéssel a fiatalság eltűnik. Viszont a felnőtté válásnak is megvan ám a maga vonzerője. Az öregkor a visszafogottság, a stabilitás, a megbízhatóság.

Tegyük a bort üvegedénybe, és ecetté válik. De a hordóban a bor teljes aromája érződik, minden nappal egyre jobb lesz, ahogy öregszik, nemesedik, mert a hordóban a bor él, lélegzik és növekszik. Minden nap hozzátesz valamit, és gazdagabb lesz, mint előző nap volt. Az öregek előtt két út áll, választhatják, hogy megsavanyodnak, mint az ecet, morcos és türelmetlen emberekké válnak. Ez akkor történik, ha megáll a szellemi gyarapodás, növekedés, a fejlődés, és megszűnik a nyitottság. Sajnos a fiatalabbakkal is megtörténhet, őket hívják „**elrontottoknak**”.

A **Tóra** úgy írja le **Ábrahám** atyánkat, hogy „**megélt napokat**” Megélt napokat! Minden napja tele volt, és túlcsondult. **Ábrahám** minden nap új napot kezdett!

Vannak emberek, akik várják a halált. A mindennapjaikat az étkezőasztal, a tévéműsorok, és bevásárlás köré szervezik. A **talmud** „**életükben holtaknak**” nevezi őket. Milyen szomorú hallani, mikor egy fiú azért dicséri anyját, mert az nagyon jól tudott sült húst készíteni. Vagy amikor egy lány azért tartja meg apja lakását, mert az szerette a kilátást. **Ennyi hát a szülei öröksége? Sült hús recept és kilátás? Vajon ennyit fognak tudni unokáink a nagymamájukról és nagypapájukról? Ez lesz az ő örökségük?**

Te hagyatsz igazi örökséget! Csinálj egy valóban fontos dolgot! Segíts egy leukémiás kislánynak, segíts egy fogyatékos gyermeknek, tartsd egy kisbabát a karodban, míg az édesanyja sürgős ügyeit intézi el, tanulj tórát, és taníts másokat! Önmagában egyik sem egetverő vagy lenyűgöző cselekedet, de együtt, ha egy egész élet alatt felhalmozódnak, már örökséggé válnak!

A lélek olyan, mint a bor. Ha a lélek nem lélegzik, akkor a test megsavanyodik. Élni az életet, hagyni a lelket lélegezni, ez az, ami olyan értékes antikvitást teremt, amelyre unokáink méltán lehetnek büszkék!

GUT SÁBESZ

Rabbi Jonatan Sacks: Az utazás

Miért Jákob népünk atyja, hitünk hőse? Mi vagyunk „**Jákob gyülekezete**”, „**Izrael fiai**”. Mégis **Ábrahám** volt az, aki elindította a zsidó utat, **Izsák**, aki hajlandó volt feláldozni magát, **József**, aki megmentette családját az éhínség éveiben, **Mózes**, aki kivezette a népet **Egyiptomból** és törvényeket adott neki. **Józsúé** volt az, aki elvitte a népet az ígéret földjére, **Dávid**, aki a **legnagyobb királya** lett, **Salamon**, aki felépítette a templomot, és a **próféták** az idők folyamán, akik **Isten** hangjává váltak.

A **Tórában Jákobról** szóló beszámoló úgy tűnik, hogy elmarad ezektől a többi élettől, legalábbis, ha szó szerint olvassuk a szöveget. Feszült a viszonya testvérével, **Ézsauval**, feleségeivel, **Ráchellel** és **Leával**, apósával, **Lábánnal**, valamint **három legidősebb gyermekével**, **Rúbennel**, **Simonnal** és **Lévi-vel**. Van, amikor úgy tűnik, hogy tele van félelemmel, máskor pedig nem teljesen őszintén cselekszik - vagy legalábbis úgy tűnik, hogy cselekszik -. A **fáraónak** adott válaszában ezt mondja magáról: „**Életem napjai kevesek és nehezek voltak**” (**1Mózes 47:9**). Ez kevesebb, mint amit egy hithóstól elvárunk.

Ezért van az, hogy a **Jákobról** alkotott képünk nagy része a **Midrás** - a **bölcsek** által megőrzött **szóbeli hagyomány** - lencséjén keresztül szűrődik. Ebben a hagyományban **Jákob** csupa **jó**, **Ézsau** csupa **rossz**. Ennek így kellett lennie - így érvelt **Zvi Hirsch Chajes** rabbi a **Midrás értelmezés** természetéről szóló esszéjében -, mert különben nehezen tudnánk a bibliai szövegből egyértelműen levonni a jó és a rossz, a jó és a rossz fogalmát. A **Tóra** kivételesen finom könyv, és a finom könyveket hajlamosak félreérteni. Ezért a szájhagyomány leegyszerűsítette: fekete-fehér a szürke árnyalatai helyett.

De talán még **Midrás** nélkül is megtalálhatjuk a választ - és erre a legjobb módszer, ha az utazás gondolatára gondolunk.

A **judaizmus** a **hitről**, mint **utazásról** szól. **Ábrahám** és **Sára utazásával kezdődik**, akik maguk mögött hagyják „**földjüket, szülőföldjüket és atyjuk házát**”, és egy ismeretlen cél felé utaznak, „**a földre, amelyet megmutatok neked**”.

A zsidó népet egy másik korban egy másik utazás határozza meg: **Mózes** és az izraeliták útja **Egyiptomból** a **sivatagon** át az **Ígéret Földjére**. Ez az utazás litániává válik a **Parshat Masejben**: „**Elhagyták X-et, és táborot ütöttek Y-ban. Elhagyták Y-t, és táborot ütöttek Z-ben**”.

Zsidónak lenni annyi, mint mozogni, utazni, és csak ritkán, ha egyáltalán, letelepedni. **Mózes** figyelmezteti a népet a letelepedés és a **status quo** magától értetődővé tételének veszélyére, még magában **Izraelben** is:

„**Amikor már gyermekeid és unokáid vannak, és hosszú időre letelepedtél a földön, akkor lehet, hogy dekadens leszel.**” (**5Mózes 4:25**)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Rabbi Jonatan Sacks: Az utazás

Ezért van az a szabály, hogy **Izraelnek** mindig emlékeznie kell a múltjára, soha nem szabad elfelejtenie az **egyiptomi rabszolgaság** éveit, soha nem szabad elfelejtenie **Szukotkor**, hogy őseink egykor ideiglenes lakhelyeken éltek, soha nem szabad elfelejtenie, hogy a föld nem az övé - az **Istené** - és mi csupán **Isten gerim ve toshavimjaként**, „**jövevényként és vendégként**” (**3Mózes 25:23**) vagyunk ott.

Miért van ez így? Mert zsidónak lenni azt jelenti, hogy nem vagyunk teljesen otthon a világban. Zsidónak lenni azt jelenti, hogy az ég és a föld, a teremtés és a kinyilatkoztatás, a világ, amely van, és a világ, amelyet meg kell teremtenünk, a száműzetés és az otthon, valamint az emberi állapot egyetemessége és a zsidó identitás sajátossága közötti feszültségben élünk. A zsidók nem állnak meg, kivéve, amikor Isten előtt állnak. A világegyetem, a galaxisoktól a szubatomi részecskékig, állandó mozgásban van, és a zsidó lélek is.

Hiszünk abban, hogy a föld porának és **Isten** leheletének instabil kombinációja vagyunk, és ez arra szólít fel minket, hogy folyamatosan olyan döntéseket, választásokat hozzunk, amelyek révén olyan nagyra nőhetünk, mint az eszményeink, vagy ha rosszul döntünk, apró, ingerlékeny, apróságoktól megszállott lényekké zsugorodunk. Az élet, mint utazás azt jelenti, hogy minden nap arra törekszünk, hogy nagyobbak legyünk, mint előző nap voltunk, egyénileg és közösen.

Ha az utazás fogalma a zsidó élet központi metaforája, mi a különbség ebben a tekintetben Ábrahám, Izsák és Jákob között?

Ábrahám életét két utazás keretezi, mindkettő a **Lech lecha**, „**vállalj egy utazást**” kifejezést használja, egyszer az (**1Mózes 12-ben**), amikor azt mondták neki, hogy hagyja el földjét és atyai házát, a másik az (**1Mózes 22:2-ben**) **Izsák megkötözésekor**, amikor azt mondták neki: „**Vedd fiadat, az egyetlen fiút, akit szeretsz - Izsákot - és menj [lech lecha] Mórija vidékére**”.

Ábrahámban az a megindító, hogy megy, azonnal és kérdés nélkül, annak ellenére, hogy mindkét utazás emberi szempontból szívszorító. Az elsőben el kell hagynia az apját. A másodikban el kell engednie a fiát. Búcsút kell mondania a múltnak, és megkockáztatja, hogy búcsút mond a jövőnek. **Ábrahám tiszta hit**. Szereti **Istent**, és **teljesen megbízik benne**. Ezt a fajta hitet nem mindenki tudja elérni. Ez szinte emberfeletti.

Izsák ennek az ellentéte. Mintha **Ábrahám**, ismervé az érzelmi áldozatokat, amelyeket meg kellett hoznia, és tudva azt is, hogy **Izsák** milyen traumát érezhetett a Kötéskor, igyekszik megvédeni fiát, amennyire csak tőle telik. Gondoskodik arról, hogy **Izsák** ne hagyja el a **Szentföldet** (**lásd 1Mózes 24:6 - ezért nem engedi Ábrahám, hogy elutazzon feleséget keresni**). **Izsák** egyetlen utazása (**a filiszteusok földjére, 1Mózes 26-ban**) korlátozott és helyi jellegű. **Izsák** élete rövid szünet az **Ábrahám** és **Jákob** által megtapasztalt

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ה'ב

Rabbi Jonatan Sacks: Az utazás

nomád élethez képest. **Jákob** ismét más. Őt az teszi egyedivé, hogy a legintenzívebb találkozásait **Istennel** - ezek a legdrámaibbak az egész **Teremtés könyvében** - az utazás közepén éli meg, egyedül, éjszaka, távol az otthonától, egyik veszélytől a másikba menekülve, **Ézsau** és **Lábán** között az odaúton, **Lábán** és **Ézsau** között a hazatéréskor.

Az első közepén a földről az égbe nyúló létra lángoló megvilágosodása, a fel- és leszálló angyalokkal, ami arra készíti, hogy ébredéskor azt mondja: „**Isten valóban itt van, de én nem tudtam. Ez bizonyára Isten háza, és ez a mennyország kapuja**” (**1Mózes 28:16-17**). A többi pátriárka közül senkinek, még **Mózesnek** sem volt ehhez hasonló látomása.

A **második**, a hetiszakaszunkban a kísérteties, rejtélyes birkózó mérkőzésen vesz részt az emberrel/**angyallal/istennel**, amely után sántít, de végleg átalakul - az egyetlen személy a Tórában, aki Istentől teljesen új nevet kap, **Izrael**, ami jelentheti azt is, hogy „**aki Istennel és emberrel birkózott**” vagy „**aki fejedelemmé [sar] vált Isten előtt**”.

Ami lenyűgöző, hogy **Jákob angyalokkal való találkozásait** ugyanazzal az igével írják le - **פגע' -'p-g-'a**, (**1Mózes 28:11 és 1Mózes 32:2**), ami azt jelenti, hogy „**véletlen találkozás**”, mintha **Jákobot** meglepetésként érte volna, ami nyilvánvalóan meg is történt. **Jákob** leglelkiasabb pillanatai azok, amelyeket nem tervezett. Más dolgokra gondolt, arra, amit maga mögött hagyott, és arra, ami előtte állt. Őt úgy mond „**meglepte Isten**”.

Jákob olyan valaki, akivel azonosulni tudunk. Nem mindenki törekedhet egy **Ábrahám** szerető hitére és teljes bizalmára, vagy egy **Izsák** magányosságára. De **Jákob** olyasvalaki, akit megértünk. Át tudjuk érezni a félelmét, megértjük a családjában tapasztalható feszültségek miatti fájdalmát, és együtt tudunk érezni a nyugodt és békés élet utáni mély-séges vágyakozásával (**a Bölcsék azt mondják a jövő heti parasában nyitószavaival kapcsolatban, hogy „Jákob arra vágyott, hogy békében éljen, de azonnal belekerült József gondjaiba”**).

A lényeg nem csupán az, hogy **Jákob** a pátriárkák közül a legemberibb, hanem az, hogy kétségbeesésének mélységeiben a lelkiség legnagyobb magasságaiba emelkedik. **Ő** az az **ember**, aki **angyalokkal találkozik**. **Ő** az az **ember**, akit **Isten meglep**. **Ő** az, aki éppen azokban a pillanatokban, amikor a legmagányosabbnak érzi magát, felfedezi, hogy nincs egyedül, hogy **Isten vele van**, hogy **angyalok kísérik**.

Jákob üzenete meghatározza a zsidó létet. A mi sorsunk az utazás. Mi vagyunk a nyughatatlan nép. Ritkák és rövidek voltak a békés időszakok. De az éjszaka sötétjében a hit olyan ereje emelt fel bennünket, amelyről nem is tudtuk, hogy van, és olyan angyalok vettek körül, akikről nem is tudtuk, hogy ott vannak. Ha **Jákob** útját járjuk, mi is meglepődhetünk **Istentől**.

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR XXXVIII. RÉSZ

Hasonlóképpen: aki megtehetné, hogy foglalkozzon a **Tórával**, de nem teszi, vagy aki tanulmányozta ugyan az **Írott Törvényt** és a **Szóbeli Törvényt**, de a tanulást feledve és sutba hajítva a világ hívságai felé fordult tőlük, az szintén „**az Örökkévaló szavainak gyalázói**” közé tartozik. **Bölcseink mondták:** „**Aki a jólétben elhanyagolja a Tórát, az a végén majd szegénységben fogja elhanyagolni azt. Aki a szegénységben megtartja a Tórát, az majd a jólétben fogja megtartja.**” Ezt az elvet szó szerint említi a Tóra: „**Mert nem szolgáltad az Örökkévalót, a te Istenedet örömmel és vidám szívvel mindenek bőségében, emiatt szolgálsz majd ellenségednek**”, illetve „Azért, hogy szenvedni hagyjon és megpróbáljon, és végül a javadra vezessen”.

4. fejezet Az oktatás módszere: A tanár és a tanítvány személye

1. §. A **Tórát** csak megfelelő tanulónak szabad tanítani, akinek cselekedetei megnyerőek, vagy olyan embernek, akinek magaviselete ismeretlen. Azt viszont, aki rossz utakat választ, úgy kell irányítani, hogy rendesen viselkedjen, és megtanuljon az egyenes ösvényen járni. Akkor, megvizsgáltatik, és megengedik neki, hogy belépjen a tanházba tanulni. **Bölcseink** azt mondták: Aki nem megfelelő tanulót tanít, az úgy tekintendő, mint aki követ hajít a **Merkúrra**, mert írva van: „**Mint aki követ köt meg parittyában, olyan, ki balgának tisztességet ad**”. **Nincs** más „**tisztesség**”, mint a **Tóra**, mert írva van: „**A bölcsek tisztességet örökölnek**”. Hasonlóképpen: olyan tanítótól, aki nem jár helyes ösvényen – bárha nagyon bölcs ember, és az egész nép igényli ismereteit –, mindaddig nem szabad tanulni, míg vissza nem tér a helyes útra, mert írva van: „**Mert a papnak ajkai megőrzik a tudást, és tant kívánnak szájából, mert követője ő az Örökkévalónak, a Seregek Urának**”. **Bölcseink mondták:** Ha a tanító hasonlít „**a Seregek Urának követőjére**”, akkor hallgasd szájából a **Tórát**. Ha nem, ne hallgasd szájából a **Tórát**.

A tananyag átadása

2. §. Hogyan folyik az oktatás? A tanító ül a főhelyen, a tanítványok pedig körülötte, hogy mind lássák őt, és hallják a szavait. A tanító nem ülhet széken, ha a tanítványai a földön ülnek, hanem vagy mindenkinek széken kell ülnie, vagy mindenkinek a földön. Eredetileg úgy volt, hogy a tanító ült, a tanítványok pedig álltak, a **Második Templom** lerombolása előtt azonban már mindenütt úgy folyt a tanítás, hogy a tanító és a tanítványok egyaránt ültek.

3. §. Ha a tanító személyesen kívánja instruálni a tanítványokat, joga van hozzá. A tanító beszél a szószólóhoz, az pedig továbbítja szavait a tanulónak. Amikor kérdést intéznek a szószólóhoz, akkor az megkérdezi a tanítót, a tanító felel a szószólónak, és az válaszol a kérdezőnek. A tanítónak nem szabad a hangját a szószóló hangja fölé emelnie, és hasonlóképpen: amikor a szószóló kérdez valamit a tanítótól, akkor neki sem szabad a hangját a tanítóé fölé emelnie. A szószóló nem vehet el a tanító szavaiból, nem tehet hozzájuk, nem változtathat rajtuk – ezt csak abban az esetben teheti, ha ő a tanító apja, vagy tanítója. Ha a tanító azt mondja a szószólónak: „**Tanítóm azt mondta nekem...**” vagy „**Atyám és tanítóm azt mondta nekem...**”, akkor a tanítást továbbadó szószóló köteles a kijelentést annak a bölcsnek a nevében idézni, aki eredetileg mondta, megemlítve a tanító atyjának vagy tanítójának nevét, például: „**Ez és ez a bölcs azt mondta...**”. Annak ellenére, hogy a tanító nem említette a bölcs nevét, mivel nem szabad tanítónkra vagy atyánkra név szerint hivatkozni.

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ה"ב

NAGYFUVAROS UTCAI ZSINAGÓGA IMAREND DECEMBER 1. – 31. KÖZÖTT

hesván	30.	1.	vasárnap	Újhold 1.	8,00	16,00
kiszlév	1.	2.	hétfő	Újhold 2.	7,00	16,00
	2.	3.	kedd		7,00	16,00
	3.	4.	szerda		7,00	16,00
	4.	5.	csütörtök		7,00	16,00
	5.	6.	péntek	ê:15,34	7,00	16,00
	6.	7.	szombat	VÁJÉCÉ Vége: 16,45	8,00	15,30
	7.	8.	vasárnap		8,00	16,00
	8.	9.	hétfő		7,00	16,00
	9.	10.	kedd		7,00	16,00
	10.	11.	szerda		7,00	16,00
	11.	12.	csütörtök		7,00	16,00
	12.	13.	péntek	ê:15,34	7,00	16,00
	13.	14.	szombat	VÁJISLÁCH Vége: 16,46	8,00	15,30
	14.	15.	vasárnap		8,00	16,00
	15.	16.	hétfő		7,00	16,00
	16.	17.	kedd		7,00	16,00
	17.	18.	szerda		7,00	16,00
	18.	19.	csütörtök		7,00	16,00
	19.	20.	péntek	ê:15,36	7,00	16,00
	20.	21.	szombat	VÁJÉSEV Vége: 16,48	8,00	15,30
	21.	22.	vasárnap		8,00	16,00
	22.	23.	hétfő		7,00	16,00
	23.	24.	kedd		7,00	16,00
	24.	25.	szerda	Este: Első Chanuka-gyertya meggyújtása	8,00	16,00
	25.	26.	csütörtök	Chanuka 1. nap	8,00	16,00
	26.	27.	péntek	Chanuka 2. nap ê:15,41	8,00	15,30
	27.	28.	szombat	MIKÉC Vége: 16,53 Újhold hirdetés Chanuka 3. nap	8,00	15,45
	28.	29.	vasárnap	Chanuka 4. nap	8,00	16,00
	29.	30.	hétfő	Chanuka 5. nap	7,00	16,00
	30.	31.	kedd	Chanuka 6. nap Újhold 1.	7,00	16,00

Ismeretlen zsidók nyomában CVII. Heller László

Heller László (Nagyvárad, 1907. augusztus 6. – Budapest, 1980. november 8.) magyar gépészmérnök, egyetemi tanár. A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a világhírű Heller- Forgó hűtőrendszer társfeltalálója.

Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, majd 1931-ben a **Zürichi Műszaki Egyetem** hallgatójaként gépészmérnöki oklevelet szerzett. Utána 2 évig az egyetem egyik tanszékén a **szilárdságtan speciális területeit** tanulmányozta kutatóként.

Hazatérve önálló mérnöki tervezői-tanácsadói tevékenységet folytatott. Az **1940-es** években dolgozta ki az erőművek hűtővizének vízveszteség nélkül, levegővel történő száraz hűtésére a „**Heller-System**” néven azóta világszerte ismertté vált eljárást. A rendszerben alkalmazott speciális, ún. apróbordás alumínium hőcserélő, a **Forgó-féle hőcserélő** – amely olcsón és viszonylag kis méretek mellett tudja átvinni a hűtendő meleg víz **hőenergiáját** a **hűtő levegőbe** –

Heller zürichi évfolyamtársának, barátjának és munkatársának, Forgó László munkája. (Ezért szokták esetenként **Heller–Forgó rendszerként** említeni.)

Úttörő elvi munkát végzett az entrópia addig inkább fizikai jellegű fogalmának a technikai–tervezői gyakorlatba történő bevezetése terén, és az új elvek alkalmazásával jelentős javaslatokat dolgozott ki, például atomerőművek körfolyamataira. További, az egész világ technikai fejlődésére ható kezdeményezései közül említésre méltó kutatási-fejlesztési munkái: a gázturbina mint ipari hőforrás; a nukleáris és fosszilis energia kombinált felhasználása; két munkaközeg alkalmazása erőművi körfolyamatokban.

1951-ben egyetemi tanári kinevezést kapott a **Budapesti Műszaki Egyetemre**. A **Gépészmérnöki Kar Hőenergetika Tanszékének vezetője** lett. Tanítványai közül itthon és külföldön igen sokan elismert szakemberré váltak.

1951-ben Kossuth-díjat kapott. Az **1956-os forradalom** során a **Műszaki Egyetem forradalmi bizottságának tagjává** választották.

Sírja a Kozma utcai Izraelita temetőben: 5/B-1-7

Forrás: (wikipedia)

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

XXXVII. rész

1944. december 07. - 1944. december 13. között

1944. december 7. A Somogy megyei Mernyén szovjet őrizetbe került a bujkáló gróf Bethlen István, akit a 3. Ukrán Front politikai osztálya még aznap kihallgatott. December folyamán visszautasította a kormányfői felkérést. Különvonaton hazaindultak a Moszkvában tárgyaló magyar küldöttek szovjet tisztviselők társaságában. A Nógrádi Sándor vezette, eddig Szlovákiában harcoló partizáncsapat magyar területen folytatja tevékenységét.

1944. december 8. Kivégezték Kiss Jánost, Nagy Jenőt és Tartsay Vilmost. A nyilas kormányzervek Sopronba és környékére települtek. A Pesti Színházban premiert tartottak, Henrik Ibsen Vadkacsa című darabját mutatták be Bulla Elma főszereplésével. Raoul Wallenberg bejegyzése: "A helyzet izgalmas és kalandos, munkával való túlterheltségem szinte embertelen. Banditák lesnek áldozataikra a városban, verik, kínozzák, és agyonlövik őket. Egyedül a saját személyzetem tagjai közül, negyven esetben vittek el és bántalmaztak embereket. Mindent összevetve azonban jó kedvünk van, és élvezzük a harcot. (...) Éjjel nappal halljuk a közeledő oroszok ágyúszavát."

1944. december 9. A Nemzetközi Vöröskereszt Budapestre küldte Hans Weyermannt, hogy segítse az itteni irodájukat vezető Friedrich Born munkáját. Német-magyar rögtönítélő bíraskodás lépett életbe Budapest területén. Shvoy Kálmán naplóbejegyzése ezen a napon: "Megnéztem a várost, Gestapo egész éjjel mulatott, reggelre elment, német csendőrség is, csak pár csendőr maradt itt. Óriási a vásárlási láz. Deák üzlete előtt olyan incidensek, ajtóbetörés stb., hogy rendőrség jött és fegyverrel csinált rendet: Katonai élelmezési raktár kiad a lakosságnak mindent- óriási tömeg oda..." Szabó rádiósnál betörtek és minden rádiót elvittek- alkalmasint németek. Két embert, egy keresztényt és egy zsidót agyonlőve találtak egy fához kötve, akiket előtte való nap a nyilas pártba vittek be. Felszabadult Balassagyarmat (Nógrád megye), Vác (Pest megye).

1944. december 10. Bekerítették a pesti gettót. Hivatalosan lezárták a budapesti gettót, négy főbejárata a Wesselényi utca két végén, illetve a Nagydiófa utcában és a Kisdiófa utcában lévő falszakaszokon volt. A bejáratokat nyilasok és rendőrök őrizték. A szovjet csapatok közeledése miatt a nyilas kormány elhagyta Budapestet. Előbb Farkasgyepűre ("Gyepű I"), majd Brennbergbányára és Kőszegre ("Gyepű II") tették át székhelyüket. Ugyanezen a napon a nyilas kormány elrendelte minden magyar állampolgár hadkötelezettségét 14-től 70 éves korig. Zalaegerszeg térségében megkezdődik a 25. SS gránátoshadosztály (Hunyadi) felállítása.

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

XXXVII. rész

(12.23-tól a sziléziai Neuhammerben folytatódik.) Churchill Párizsban elismerte de Gaulle igényét Franciaország részvételére Németország megszállásában. Az illegális kommunista párt felhívást intézett Nagy-Budapest népéhez: „Ha élni akarsz, harcolj a német ellen”!

1944. december 11. Shvoy Kálmán naplóbejegyzése ezen a napon: "Anarchia az utcán, nyilasok fegyverrel vásárolnak. Német katonák éjjel újból betörték. Magyar tiszti ruhás emberek is, valószínű, hogy tolvajok, egyenruhát bitorolva." Légítámadás érte a Szentgotthárdot elhagyó vonatot, amely németországi kiképzésre szállított katonákat. Az önkénteseket azzal hitegették, hogy Németországban kapnak komoly fegyveres kiképzést, majd visszatérnek Magyarországra. Az igazság azonban teljesen más volt: német egységek mellé osztották be őket, majd angol, amerikai és szovjet csapatok ellen egyaránt harcoltak. A magyarországi kiképzés teljesen minimális volt, ezután megkezdődött a Németországba történő szállításuk. A bácskai Kula községben szerb fegyveresek kivégeztek több mint 500 magyar polgárt. Az áldozatok között főként értelmiségiek, de jómódú iparosok, kereskedők, gazdálkodók is voltak.

1944. december 12. A Zsidó Tanács halogató taktikája ellenére, a Szinyei-Merse és Koppány parancsnokok által vezetett rendőri egység bevitte az első, a Nemzetközi Vöröskereszt védelme alatt álló 500 gyermekből álló kontingenst a budapesti gettóba, akiket a Klauzál téren lévő, nem működő vásárcsarnokban helyeztek el. Egy másik csoportot a Síp utca 23-ban, miután a belföldi illetékhivatal helyi kirendeltségét a Zsidó Tanács költségén máshová költöztették. Moszkvából különvonaton Debrecenbe érkeznek a fegyverszüneti tárgyalások magyar résztvevői és a velük Magyarországra jövő szovjet tisztviselők. Az Ideiglenes Nemzetgyűlés tagjainak megválasztásának előkészítésére Dálnoki Miklós Béla, Vörös János, Faragho Gábor, Gerő Ernő, Juhász-Nagy Sándor, Vásáry István, Révész Imre és mások részvételével bizottság alakult.

1944. december 13. A Magyar Kommunista Párt tagjai Szegedről Debrecenbe költöztek. Shvoy Kálmán naplóbejegyzése ezen a napon: „Hadik gr. itt volt, németek Seregélyesen a kastélyát sok heti vendéglátás után felgyújtották és kirabolták. Szörnyűség”. Mindszenty József veszprémi püspök átadta a dunántúli római katolikus püspökök október 31-én keltezett memorandumát Szálasinak, amelyben kéri Budapest és a Dunántúl harc nélküli kiürítését. A Moszkvai Magyar Bizottság Molotov szovjet külügyminiszter részvételével megtartja a kormányalakítási tárgyalások első fordulóját. A 3. magyar hadsereg parancsnoksága átveszi a Duna vonal védelmének irányítását.

HANUKAI MEGHÍVÓ 2024. DECEMBER 29. 17 ÓRA

A Nagy Fuvaros utcai templomkörzet az idősek klubjával és a Talmud Tóra növendékekkel közösen meghívják Önt és családját, valamint barátait.

Az ünnep fényét emeli, hogy két művész is jelen lesz

Beregi Péter és Heller Tamás

Garantált a jó hangulat finom fánkok és italok várják a megjelenteket!

Szeretettel várunk mindenkit a körzet rabbija, elnöke, vezetősége

A programon való részvétel mindenki számára ingyenes!

RECEPT-TÁR

Kávés Brownie

A brownie akkor igazán finom, ha a sütőből kivéve még remeg a közepe! Ráadásul ez a süti nemcsak örülten finom, hanem a kávétartalma miatt még kicsit fel is pörget!

Hozzávalók: 12 szelet

- 300 g étcsoki
- 200 g barna nádcukor
- 200 g vaj
- 5 db tojás
- 100 g finomliszt
- 30 g holland kakaópor
- 1 mk sütőpor
- 2 ek instant kávé

Elkészítés:

A kávé brownie egy szuper süti, ami-ben két kedvenc, a csoki és a koffein találkozik. De vigyázat, könnyen rá lehet kattanni, annyira finom!

Az elkészítéséhez egy nagy tálban, vízgőz fölött összeolvasztjuk a csokit, a cukrot és a vajat. Mikor homogén, belekeverjük a tojásokat. Ezután mehet hozzá a liszt, a holland kakaópor, a sütőpor és az instant kávé is. Egy 20 x 25 cm-es tepsibe öntjük a masszát, és 175 fokra előmelegített sütőben 20 percig sütjük, majd hagyjuk hűtőhidegre hűlni, mielőtt szeleteljük.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

INTARZIA A BÚTORON	A PÖÉN 1. RÉSZE	ANYÁM- ASSZONY KATONÁJA	ORTO- RÖVIDEN	SZUOK- BAN ÁLL!	DÍSZEBÉD TOLVAJ- NYELV		DIOPTRIA, RÖVIDEN SZOBAI BÚTOR																
FORTE, RÖVIDEN HIDROGÉN ÉS URÁN			SZAVAZÓ- EDÉNY SARKÍT, TORZÍT																				
KÜZD A TŰZ ELLEN				ÖRÖKTŐ- ANYAG VÉTKES																			
LÁNGRA LOBBANÓ ÁCSZER- SZÁM							AMPER, RÖVIDEN (RUHÁT) FELVESZ																
GRAMM, RÖVIDEN MEZ ELEJEI		ARRA A HELYRE ÁLL FAGGYÚ																					
VEREJ- TÉKES																							
NORVÉG ÉS SVÉD AUTÓJEL ÉLÉNKÍT			CSOPORT TAGJAI TELJES				PÉNZZÉ TESZ VÉGE, ANGOLUL																Á
FŰL BELSEJEI GYENGE REGÉNY																							
GIGA- RÖVIDEN		KERÉK- PÁRFAJTA VISSZAÜT A PUSKA																					
AMERRE MENNI KELL																							
FOSZTO- GÁTÓ ÖREG																							
RÁDIUSZ RÖVIDEN FÉLIG NŐI		KISFŰ ... VICTIS!																					
RÓMAI 4-ES HADI ÜTKÖZET			INDIÁN NÉP VOLT TIROL HATÁRAI!																				
COULOMB, RÖVIDEN	F																						

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

IMAIĐÓK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2024. Dec. 13. – 2024. Dec. 20.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
13. péntek	7:00	16:00
14. szombat	8:00	15:30
15. vasárnap	8:00	16:00
16. hétfő	7:00	16:00
17. kedd	7:00	16:00
18. szerda	7:00	16:00
19. csütörtök	7:00	16:00
20. péntek	7:00	16:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
13. péntek	15:34	14. szombat	16:46
20. péntek	15:36	21. szombat	16:48

Poén sarok

- Hogy hívják a lengyel bérgyilkost?
- ???
- Mostnyiffanszky.

A 613 PARANCSOLAT

XXVIII.

Tiltó Micva

Nem hinni idegen Istenekben

„Ne legyenek neked idegen isteneid előttem”

(2Mózes 20:3)

Mendel Márton előljáró úr tartott Jahrzeitot édesanyja emlékére, a reggeli ima után tikunon látta vendégül a megjelenteket.

Csütörtökön tartott Jahrzeitot Zilber József előljáró úr testvére emlékére, majd az imádkozást követően tikunt adott.

Ugyanezen a napon tartotta héber időszámítás szerinti születésnapját Czebe Iván úr. Ünnepeles keretek között hívtuk fel a Tórához majd ezt követően az elnök tolmácsolta a közösség jókívánságait. Ebből az alkalmából az ünnepelt villásreggelin látta vendégül a jelenlévőket.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt december 18.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuvaros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felélős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrassy Béla